

Murányi Sarolta

A narratív készség fejlesztési lehetőségei óvodáskorban

A beszédfejlődés egyik kiemelten fontos területe a narratív készség fejlődése. Óvodáskorban a gyermekek e készsége jelentős fejlődik. Az egymással lazán összefüggő rövid mondatoktól a gyermekek többsége az óvodai évek végére eljut a komplex, összefüggéseket tartalmazó narratívák létrehozásáig. Hazai és nemzetközi vizsgálatok eredményei támasztják alá, hogy a nagycsoportosok szóbeli szövegalkotásában jelentős egyéni különbségek vannak. Ezek a különbségek kihatnak a gyermekek későbbi iskolai teljesítményére is. Nemzetközi kutatások támasztják alá, hogy az elbeszélés struktúráját már óvodáskorban érdemes tudatosítani, megtanítani. A jelen írás a narratív készség óvodáskori fejlődését mutatja be, ezen kívül tartalmaz egy olyan játékos feladatgyűjteményt, amelynek feladatai célzottan fejleszthetik és tudatosabbá tehetik a gyermekek történetmesélő készségét.

Bevezetés

A narratív készség a kommunikáció összetett és fontos része, használata elengedhetetlen a mindennapi életünkben. Ez a készség azon tudásunk összessége, amely szükséges ahhoz, hogy elmeséljünk egy történetet. A történetmesélés a világ és önmagunk megismerésének olyan módja, amely már egészen a csecsemőkor óta fejlődik az anyanyelv megismerésével, használatával együtt.

Az utóbbi években több nemzetközi kutatás középpontjában a gyermekek által létrehozott szóbeli narratívák, elbeszélések álltak. A pszichológia, logopédia, nyelvtudomány területén végzett vizsgálatok eredményei alapján kimondható, hogy a történetmondás képességében is csakúgy, mint a nyelvfejlődés többi területén, életkorokhoz köthető mérföldkövek, jellemzők figyelhetők meg (Applebee 1978; Stein–Policastro 1984; Merritt–Liles 1987; Bruner et al. 1993; Schneider–Dubé–Hayward 2005). A sajátosságok nemcsak korcsoportok vizsgálatakor mutatnak eltérést, hanem tipikus és atipikus fejlődés esetén is más a fejlődési ütem, mintázat. A nyelvi fejlődésben elmaradást mutató gyermekek elbeszélései rövidebbek, kevésbé strukturáltak, és szignifikánsan alacsonyabb pontszámokat szereznek a narratív készségeket vizsgáló kísérletekben (McFarland 1992; Schneider–Dubé–Hayward 2006). A szóbeli szövegalkotás készségszintű használata elengedhetetlen az írásbeli nyelvhasználat elsajátításához. A történetmeséléshez szükséges készségek, az elbeszélések megalkotása készíti elő már óvodáskorban azt, hogy a gyermekek később az iskolában sikeresen tanuljanak meg írni és olvasni (Westby 1989). A gyermekkori szóbeli megnyilvánulások fontos előrejelzői lehetnek a későbbi iskolai teljesítménynek is (Westby 1989).

A gyermekek történetmesélési gyakorlatára nagy hatással van a szociokulturális környezet. A gyermekek ezen a téren nyújtott teljesítményében is kiemelt szerepe van a családi háttérnek, az oktatási intézménynek, valamint a célzott fejlesztésnek is. Egy szlovén kutatásban megerősítést nyert, hogy minél több időt tölt a gyermek óvodában (minél korábbi életkorban kezdi), és célzottan fejlesztik is ezt a kompetenciáját, annál jobban teljesít a szövegalkotási feladatokban (Fekonja-Peklaj et al. 2010).

Az elbeszélések jellemzőinek feltárásához és a történetek részletes elemzéséhez azt is szükséges meghatározni, hogy mit nevezünk ebben az esetben narratívának, milyen tulajdonságai figyelhetők meg. A narratívák definiálhatók azon szabályszerűségek alapján, ahogyan felépülnek. Ilyen szabályszerűségek összessége a történetnyelvtan (Stein–Glenn 1979), amely a történetek narratív szerkezetét írja le. Eszerint a történetek epizódokból, az epizódok pedig történetegységekből állnak.

Ezeket a történetegységeket 1979-es vizsgálatában Stein és Glenn az 1. táblázatban látható módon határozta meg.

1. táblázat
Egy epizódban szereplő történetegységek

Történetegység neve	Történetegység leírása
Szereplők	A történet szereplőinek megnevezése.
Alaphelyzet	Helyszín, tevékenység és/vagy szokásos állapot megnevezése (például XY mindig éhes volt).
Az esemény/történet indítása	A történetet meghatározó esemény, gondolat. Ez lehet párbeszéd, felkiáltás is.
Belső reakció	A főszereplő reakciója a megtörtént eseményre. Párbeszédben is kifejezhető, például: <i>ó, nem!</i>
Terv	A szereplők belső terve.
Cselekvés	A cél eléréseért tett kísérlet, konkrét lépések.
Eredmény	A tettek eredményei, következményei.
Reakció	Hogyan érzi magát, mit gondol a karakter, illetve hogyan reagál (ez a reakció fizikai is lehet, például elfutnak).

A történetegységek egymásutánisága alkotja az epizódot, az epizódok pedig komplex, több epizódból álló történetekké állhatnak össze. A nemzetközi szakirodalom szerint a gyermekek többsége 5-6 éves korra jut el arra a szintre, hogy ilyen történeteket megértsen és maga is létrehozzon (Stein–Policastro 1984).

A narratív készség fejlődése óvodáskorban

Óvodáskorra a fiziológiai és a pszichés fejlődés mellett jelentős változások következnek be a nyelvhasználatban is. Ebben az életkorban a gyermekek már interakcióba lépnek egymással. A közös játék során valódi beszélgetések, társalgások alakulnak ki. A gyermekek nemcsak kortársaikkal beszélgetnek, hanem felnőttekkel, szüleikkel és egyre gyakrabban önmagukkal is. Sok énközpontú narratívát hoznak létre, ezt nevezzük az egocentrikus beszéd korszakának. A gyermekek különböző tevékenységek közben hosszú monológokat, önmaguknak szóló kommentárokat mondanak hangosan vagy motyogva. Az óvodáskor végére ez a fajta beszéd belső beszéddé, fokozatosan a gondolkodás részévé válik (Piaget 1970). Ebben az életkorban a gyermekek képessé válnak összefüggő, hosszabb logikai láncolatokat elmesélni, önmagukat kifejezni.

A nemzetközi kutatások eredményei azt támasztják alá, hogy jól elkülöníthető életkori sajátosságok határozhatók meg a gyermekek által létrehozott narratívákban. Elsőként Applebee (1978) írta le a narratív készség fejlődési szakaszait. Hat szintet különített el, a strukturálatlan, egymással lazán összefüggő mondatsoroktól a valódi, strukturált, összefüggéseket is tartalmazó narratíváig. A történetek

szerkesztési módja szerint határozott meg hat különböző szintet, 2-től 6 éves korig. Stein és Glenn (1979) öt fejlődési szakaszt különböztet meg aszerint, hogy hány történetegység (1. táblázat) szerepel az adott történetben. A Stein és Glenn (1979) által meghatározott kritériumok és az Applebee (1978) által leírt narratív szintek a 2. táblázatban együttesen szerepelnek.

2. táblázat
A narratív készség fejlődési szintjei

Szóhalmazás (2–2,5 év)	A mondatok között nincs nyilvánvaló szervezethez. A történetek ezen a szinten főleg felsorolásból állnak. A mondatok és az igék jelen időben szerepelnek a történetben. Sokszor a főszereplőt sem nevezik meg.
Felsorolás (2,5–3 év)	Egy központi karakter vagy esemény köré szerveződik a történet, a kapcsolódások asszociáció vagy hasonlóság alapján jönnek létre. Nem jellemző az időbeli vagy oksági szervezethez.
Egyszerű narratíva (3 év)	Egy központi téma köré szerveződnek az események, a szereplőket minden esetben megnevezik ezen a szinten. Megjelennek a történetekben a karakterek, a tárgyak, a helyszínek jellemző tulajdonságai is. A narratív készségnek ezen a szintjén három történetegység mindenképpen szerepel az elbeszélésben. Ezek leggyakrabban az alaphelyzet, a történetet meghatározó legfőbb esemény és a megoldás.
Láncolás (4–5 év)	A láncolás narratív szerkezetére a láncszerű egymásból következő történeteservezés jellemző. Az események ok-okozati, logikai vagy időbeli összefüggések mentén szerveződnek. Ezen a szinten a narratíva legalább 4 történetegységet tartalmaz.
Igazi narratíva (6 év)	Ez a szint kiterjeszti a láncolás szintjét. A narratívákban a minimum 4 történetegységen és a logikai, ok-okozati összefüggéseken túl minden esetben megjelennek a szereplők belső motivációi, érzelmei. Ezzel válik a narratíva igazivá, teljessé. Természetesen a narratív készség tovább fejlődik az életkor további előrehaladtával.

A gyermekek hároméves kortól a kezdetben egyszerű, rövid, kevés összefüggést tartalmazó mondatoktól 5-6 éves korra eljutnak a komplex történetek elmeséléséhez. Ebben az életkorban az egyik legnagyobb kihívás a szöveget alkotó mondatok logikai kapcsolása, valamint a logikai kapcsolatok pontos jelölése. Schnell Zsuzsanna *Az elme nyelve* című könyvében a képről való történetmesélést egy „kisgyermek társalgásának és szövegszervező képességének jó mérőeszközének” nevezi. Megállapítja, hogy egy 4-5 éves gyermek történetmesélő képessége elmarad a társalgási képességeitől. A gördülékeny történetmesélés még nem jellemző ebben az életkorban. A 6-7 éves korosztálynál ezzel szemben már jelentős fejlődés figyelhető meg a kohéziós eszközök, a nyelvi komplexitás és történeteservezés terén is (Schnell 2016).

Egy 2017-es kutatásban 18 kiscsoportos és 18 nagycsoportos óvodás narratíváit vizsgáltam. 6 képből álló képsorról kellett a gyermekeknek történetet alkotni. A vizsgált szempontok között szerepelt a szövegek strukturáltsága, kronológiája, ok-okozati összefüggések megléte és az is, hogy ezek

a szövegek mennyire önállóan, hány segítő kérdéssel jönnek létre. A gyermekek teljesítménye és a létrehozott narratívák között is jelentős egyéni különbségeket lehetett észrevenni. A vizsgálatban részt vevő 3-4 évesek többsége még nem tudott egy képsorról kérdések nélkül önállóan szöveget alkotni. A történet elmeséléséhez többször is szükségük volt a segítő kérdésekre. Ezekre válaszolva több ok-okozati viszonyt fedeztek fel, de ennél a korosztálynál a kísérletben részt vevők nem produkáltak valóban koherens, strukturált szövegeket. Néhány összefüggés megnevezésén túl a gyermekek elbeszélése jellemzően a képen szereplő karakterek és tárgyak felsorolásából állt. Ezzel szemben a 6-7 évesek közül már többen koherens, több ok-okozati összefüggést tartalmazó, strukturált, a kronológiát követő narratívát tudtak önállóan létrehozni (Murányi 2018). A vizsgálatban részt vevő gyermekek fejlődését három éven át követtem nyomon. A vizsgálat eredményei is azt támasztották alá, hogy az óvodás életkorban a narratív készség jelentős fejlődést mutat. Elmondható, hogy három év elteltével a szavak felsorolásától a legtöbb gyermek eljutott egy valódi narratíva létrehozásáig. Az életkor előrehaladtával minden mért mutatóban emelkedés volt tapasztalható. A létrehozott narratívák a három év alatt komplexebbek és részletgazdagabbak lettek. Emellett a kutatásban részt vevő gyermekek fejlődésében és teljesítményében jelentős egyéni különbségek is megfigyelhetők (Murányi 2020).

A fent ismertetett hazai és nemzetközi vizsgálatok is azt mutatják, hogy ebben az életkorban történik a legnagyobb változás a gyermekek elbeszélő készségében, ezért is érdemes e kompetencia fejlesztését már óvodáskorban elkezdeni.

A fejlesztés lehetőségei óvodáskorban

Az intézményi keretek közötti anyanyelvi nevelés az óvodában kezdődik. Az óvoda feladata a 3–7 éves korú gyermek beszédfejlesztése, beszélő magatartásának kibontakozása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása (Dankó 2005). Az óvodás korosztály számára a történetmesélés nemcsak a létrejövő produktum, hanem maga a történetmesélés mint cselekvés is fontos. A történetek mesélése és hallgatása közben a kisgyermek felismeri az egymás után következő részeket összetartozását, megtapasztalja a folyamatosság élményét (Daróczi 2008). Ezekben az évevekben ezért kiemelten fontos szerep jut a mesemondásnak, a mesevilágnak. Az óvodákban a mesék felolvasása mindennapos gyakorlat. Több hazai vizsgálat is megerősíti, hogy ebben az életkorban a mesék hallgatása és reprodukciója előnyösen hat a gyermekek anyanyelvi készségeire (Tancz 2009; Vakula 2015).

Egy történet magabiztos elmeséléséhez szükséges a megfelelő szókincs és a grammatikai ismeretek megléte. Ezekon túl a gyermeknek ismeretekkel kell rendelkeznie a történetek általános felépítéséről, fel kell ismernie a történetegységeket, meg kell neveznie az adott történetben szereplő összefüggéseket. A szóbeli történetmesélés elengedhetetlen feltétele az is, hogy a gyermek már rendelkezzen gyakorlattal a többiek előtti megszólalásban. A nemzetközi vizsgálatok eredményei azt mutatják, hogy a történetegységek megismerése, tudatosítása, valamint az időrend, a sorrendiség felismerésének a gyakorlása már az óvodás életkorban eredményesen fejleszti a narratív készséget (Hayward–Schneider 2000).

A következőkben olyan feladatok szerepelnek, amelyek több más készség fejlesztése mellett a középsős és a nagycsoportos életkorban alkalmasak arra, hogy célzottan a szóbeli történetmeséléshez szükséges készségeket fejlesszék.

Szülinapi kívánság

A feladat leírása

A legtöbb óvodában megünnepelik a gyermekek születésnapját. Ezt a közös tevékenységet ki lehet egészíteni egy minden gyermek által önállóan megfogalmazott kívánsággal a szülinaposnak. A feladat különösebb előkészítés nélkül válhat a mindennapok részévé, és fejlesztheti a gyerekek szóbeli szövegalkotását.

A feladat ismertetése

Most, hogy körbeültünk megünnepelni a társatok szülinapját, mindenki gondolkozzon, és találjon ki egy kívánságot. Ez a kívánság kezdődjön úgy, hogy én azt kívánom neked, hogy... Ha rátok kerül a sor, hangosan a szülinaposra nézve mondjátok el a ti ajándék kívánságotokat.

A pedagógiai cél: a szociális kapcsolatok fejlesztése, a normák tanulása, az empatikus készség fejlesztése

Fejlesztendő készségek: szóbeli fogalmazás, előadásmód, a mondat felépítése

Eszköz(ök): Ehhez a feladathoz nem szükségesek tárgyi eszközök.

Történetmesélő kártyák I.

A feladat leírása

Az előre elkészített kártyacsomagból a mesemondó húz hármat, és a társainak elmeséli a kártyákról elsőre eszébe jutó történetet.

A feladat ismertetése

Üljünk körbe! Középen láttok kártyákat. Ezek egy izgalmas mese képei. A mai mesélő te leszel. Kérlek, húzz 3 kártyát, és meséld el nekünk, miről szólhat a te történeted. Mindenki más nagyon figyeljen a mesélőre, jegyezzétek meg, mi tetszett a legjobban a mesében!

A pedagógiai cél: a szociális kapcsolatok fejlesztése, az önbizalom fejlesztése

Fejlesztendő készségek: szóbeli fogalmazás, előadásmód, történetegységek megismerése, tudatosítása

Eszköz(ök): A szükséges kártyapaklit tematikus (kalózos, mesehősös, királylányos, tündérmesés) formában kinyomtatott képekből összeállíthatjuk, vagy akár a csoport is megrajzolhatja egy másik foglalkozáson.

Történetmesélő kártyák II.

A feladat leírása

Az előre elkészített kártyapakliban olyan lapok vannak, amelyek egy rövid történetet mesélnek el. A gyermekeknek lehetőségük van a 3-5 képből álló történetet sorba rendezni (például a tojásból kikel a kiscsirke, egy szokásos reggeli készülődés). Ez a csoportszobában elhelyezett kártyapakli bármikor elérhető a gyermekek számára a szabad játék során is, de foglalkozás keretein belül is felhasználható közös mese kitalálására.

A feladat ismertetése

Ezekből a kártyákból, ha sorba rakjátok őket, meséket tudtok kirakni. Játékidőben bármikor elővehetitek őket, és nézegethetitek, vagy mesélhettek egymásnak belőle.

Fejlesztendő készségek: a történetegységek megismerése, az időrend felismerése

Eszköz(ök): megrajzolt vagy nyomtatott és laminált történeteket ábrázoló kártyalapok

Kívánságlista

A feladat leírása

3-5 pontból álló, tematikus kívánságlista készítése, amelyben a gyerekek felsorolják egy adott időszakra (például téli szünet, hétvége) vonatkozó terveiket, majd ennek végén elmesélik, hogy mit valósítottak meg belőle.

A feladat ismertetése

Ma egy kívánságlistát fogunk készíteni. Ez egy olyan lista lesz, ahol felsorolhatjátok, hogy mit szeretnétek csinálni a szünetben. Mindenki rajzoljon le három olyan dolgot, amelyhez nagy kedve lenne a szünetben (például sütit enni, szánkózni, ajándékot bontani), és amikor vége a szünetnek, akkor elmesélitek majd, hogy kinek mit sikerült a listáról megvalósítani, és azt, mi volt a legjobb.

A pedagógiai cél: célok felállítása, a belső motiváció kialakítása, múltbéli, személyes emlékek történetté alakítása

Fejlesztendő készségek: szóbeli fogalmazás, csoport előtti megszólalás

Eszköz(ök): A feladathoz néhány papírlapra, színes ceruzákra van szükség.

Mesekosár

A feladat leírása

A csoportszobában van egy mesekosár, amelybe a gyerekek hozhatnak be kisebb inspiráló figurákat, akár véletlenszerűen, akár tematikusan (például állatmesék vagy tündérmesék). A gyerekek párban vagy kis csoportban találhatnak ki mesét a kosárból sorsolt figurákkal. Meg kell egyezniük a figurákkal előadható történetben, majd úgy, ahogy kitalálták, elő kell adniuk az egész csoportnak. Ez a mesekosár egy adott helyen mindig elérhető lehet a gyerekek számára, nem csak a foglalkozás keretein belül.

A feladat ismertetése

Most a mesekosár kisorsol nektek 2-2 figurát a választott társatokkal. Az a feladatotok, hogy együtt kitaláljátok egy nagyon rövid mesét. Amikor kész a mese, akkor adjatok neki címet, és amelyik páros szeretné, előadja a többieknek a mesét.

A pedagógiai cél: együttműködés, közös gondolkodás, a kreativitás fejlesztése

Fejlesztendő készségek: mesei elemek használata, a történetegységek megismerése, csoport előtti megszólalás

Eszköz(ök): Mesekosárnak elnevezett, érdekes, strapabíró kosár és néhány, a gyerekek által hozott kisebb méretű játékgúgy figura szükséges a feladathoz.

A mese folytatása (Dankó 2005; Tancz 2009)

A feladat leírása

Az óvodában mindennapos gyakorlat a meseolvasás. Ebben a gyakorlatban a pedagógus elkezd mesélni a történetet, és a gyerekeknek van lehetőségük folytatni vagy befejezni azt.

A feladat ismertetése

Ma együtt fogunk mesélni! Elkezdem a mesét, és amikor abbahagyom, ti fogjátok folytatni úgy, ahogyan szeretnétek. Kérlek, figyeljétek egymás történeteire is.

A pedagógiai cél: egymásra figyelés, közös gondolkodás

Fejlesztendő készségek: történetegységek megismerése, ok-okozati összefüggések felismerése, megalkotása

Eszköz(ök): egy előre kiválasztott vagy a pedagógus által kitalált mese

Történet egy mesehősről (Dankó 2005; Tancz 2009)

A feladat leírása

A gyermekek ebben az életkorban szívesen találnak ki történetet, szerepjátékot egy-egy ismert mesehősről. A csoport a pedagógus irányításával közösen hoz létre egy történetet a megadott főhős köré. A pedagógus kérdéseket feltéve irányítja a történet alakulását.

A feladat ismertetése

Üljünk körbe! Ma ő lesz a főszereplőnk, ti pedig a mesélők. Találjuk ki, mi történik vele! Hol játszódik a mese? Hova megy? Kik a barátai? A mesét te kezdted.

A pedagógiai cél: egymásra figyelés, közös gondolkodás, a kreativitás fejlesztése

Fejlesztendő készségek: a történetegységek megismerése

Eszköz(ök): A mese hőse: lehet egy báb, rajz vagy akár egy elképzelt figura is.

Összefoglalás

A szóbeli szövegalkotás minden esetben az írás és az olvasás alapjául szolgál. Az iskolába lépés előtti szóbeli szövegalkotás fejlesztése mellett, hogy megalapozhatja az iskolai teljesítményt, más területeken is sikerességet biztosíthat a gyerekeknek. Az eddigi hazai vizsgálatok eredményei alapján elmondható, hogy a nagycsoportos korosztály elbeszéléseiben jelentős egyéni különbségek figyelhetők meg.

Az ismertetett játékos feladatok az óvodai mindennapok részeként segítenek a gyerekeknek hozzászokni a csoport előtti beszédhez, valamint megismerkedni az elbeszélések struktúrájával. A pedagógusok által bemutatott történetegységek (szereplők, helyszín, alaphelyzet, reakció stb.) és az ok-okozati összefüggések ezekben a játékos mesékkel átszőtt szituációkban biztos alapot adhatnak a fogalmazás tanításához és ezzel a további iskolai sikerességhez.

Irodalom

- Applebee, Arthur N. 1978. *The child's concept of story*. University of Chicago Press. Chicago.
- Bruner, Jerome – Feldman, Carol – Kalmar, David – Renderer, Bobbi 1993. Plot, plight, and dramatism: Interpretation at three ages. *Human Development* 36/6: 327–342. <https://doi.org/10.1159/000278220>
- Dankó Ervinné 2005. *Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában. Óvodapedagógusok, tanítók és szülők könyve a három-hétévesek fejlesztéséhez*. OKKER Kiadó. Budapest.
- Daróczi Gabriella 2008. A kisgyermekkor történetmondás készség- és képességfejlesztő hatása. *Új Pedagógiai Szemle*. <http://www.ofi.hu/tudastar/daroczi-gabriella>. (2020. április 21.)
- Fekonja-Peklaj, Urška – Marjanovič Umek, Ljubica – Kranjc, Simona 2010. Children's storytelling: the effect of preschool and family environment. *European Early Childhood Education Research Journal* 1: 55–73. <https://doi.org/10.1080/13502930903520058>
- Hayward, Denyse – Schneider, Phyllis 2000. Effectiveness of teaching story grammar knowledge to preschool children with language impairment: An exploratory study. *Child Language Teaching and Therapy* 16/3: 255–284. <https://doi.org/10.1177/026565900001600303>
- McFarland, Lisa L. 1992. A study of the narrative skills in kindergarten children with normal, impaired, and late developing language development. Dissertations and Theses. Paper 4417. https://pdxscholar.library.pdx.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5455&context=open_access_etds (2020. április 21.)
- Merritt, Donna Disegna – Liles, Betty Z. 1987. Story grammar ability in children with and without language disorder: Story generation, story retelling, and story comprehension. *Journal of Speech and Hearing Research* 30: 539–552. <https://doi.org/10.1044/jshr.3004.539>
- Murányi Sarolta 2018. A szavaktól a történetekig. *Anyanyelv-pedagógia* 3. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=743>. (2020. április 21.)
- Murányi Sarolta 2020. A narratív készség fejlődése óvodáskorban. In: Bóna Judit – Krepesz Valéria (szerk.): *Nyelvfejlődés csecsemőkortól kamaszkorig*. ELTE Eötvös Kiadó. Budapest. 175–194.
- Piaget, Jean 1970. *Válogatott tanulmányok*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- Schneider, Phyllis – Dubé, Rita Vis – Hayward, Denyse 2005. *The Edmonton Narrative Norms Instrument*. Retrieved from University of Alberta Faculty of Rehabilitation Medicine. University of Alberta Faculty of Rehabilitation Medicine. www.rehabresearch.ualberta.ca/enni. (2020. április 21.) <https://doi.org/10.21030/anyp.2018.3.2>
- Schneider, Phyllis – Hayward, Denyse – Dubé, Rita Vis 2006. Storytelling from pictures using the Edmonton Narrative Norms Instrument. *Canadian Journal of Speech-Language Pathology and Audiology* 30/4: 224–238.
- Schnell Zsuzsanna 2016. *Az elme nyelve – Társalgás és nyelvfejlődés*. Akadémiai Kiadó. Budapest.
- Stein, Nancy L. – Glenn, Christine 1979. An analysis of story comprehension in elementary school children. In: Freedle, Roy O. (ed.) *New directions in discourse processing*. Ablex. Norwood, NJ. 53–120.

Stein, Nancy L. – Policastro, Margaret 1984. The concept of a story: A comparison between children's and teachers' viewpoints. In: Mandl, Heinz – Stein, Nancy. L. – Trabasso, Tom (eds.) *Learning and the comprehension of text*. Lawrence Erlbaum Associates. Hillsdale, NJ. 113–159.

Tancz Tünde 2009. Népmesék az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelésben *Anyanyelv-pedagógia* 2. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=161> (2020. április 21.)

Vakula Tímea 2015. Óvodások hallás utáni szövegértésének fejlesztése mesetréninggel. *Anyanyelv-pedagógia* 4. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=596> (2020. április 21.)

Westby, Carol E. 1989. Assessing and remediating text comprehension problems. In: Kamhi, Alan G. – Catts, Hugh W. (eds.) *Reading disabilities: A developmental language and reading disabilities*. Boston. 259–324.

Murányi, Sarolta

Possibilities of developing narrative skills at preschool age

The development of narrative skills is a key area in speech development. This skill develops immensely when children are at preschool age. The majority of the children get from loosely combined short sentences to the creation of complex and coherent narratives by the end of the kindergarten years. Findings of national and international research show that there are significant individual differences in the production of oral texts among pre-schoolers. Later these differences also influence children's performance at school. International research shows that it is worth raising awareness of as well as teaching the structure of narratives. This study presents the development of narrative skills at preschool age. In addition, it contains a collection of exercises that may purposefully develop and make children more aware of their story-telling skills.

Kulcsszók: narratív készség, óvodáskor, fejlesztő játékok

Keywords: narrative skills, preschool age, developmental toys

Az írás szerzőjéről

Murányi Sarolta

magyartanár

doktori hallgató

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar, Budapest

[muranyi.sarolta\[kukac\]gmail.com](mailto:muranyi.sarolta[kukac]gmail.com)